

Alaior. Vicent Pitarch ha estat guardonat amb la Medalla de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua a proposta de la Secció de Lexicografia i de la Secció d'Onomàstica d'aquesta institució. [Nota del C. de R.]

Josep Vallverdú, l'Any del centenari. — Diu Vallverdú que deia Gaziel que «una llarga vida és una llarga casualitat». Per a ell, per a Vallverdú, «una vida llarga és una enorme pila de vivències, i una acumulació de records que fan de la memòria un mosaic sense fi, una pel·lícula, i més si conserves activa aquella memòria».

L'Any Josep Vallverdú potser haurà estat especial i diferent respecte altres centenaris perquè ell n'ha estat actor actiu, amb un volum d'obra publicada que compta ja amb un total de tres-cents cinc títols només en primera edició i que amb motiu del Centenari hem presentat, i encara presentem, en itinerància per tot el país, a través de la Diputació de Lleida i de l'Institut d'Estudis Ilerdencs, en l'exposició *GeoGrafies Josep Vallverdú*, amb una taula de dotze metres per dos amb totes les primeres edicions de narrativa infantil i juvenil, llibres de frontera, llibres personals en tota la seva varietat de registres, des de la biografia i l'autobiografia, passant pels dietaris, la crònica de viatges, les memòries i el retrat literari, fins a la traducció, l'assaig, el teatre, la poesia, la crítica literària, l'opinió i les cartes, més vuit verticals que n'expliquen la vida, d'aquí *GeoGrafies*, vida i obra. I és que en la persona de Josep Vallverdú vida i obra van íntimament lligades. En totes les seves geografies, Vallverdú hi ha donat: avui encara escriu a la revista *Terrall* de les Borges Blanques i a *Francolí* de l'Espluga de Francolí; i fins que es va publicar *Àncora*, de Sant Feliu de Guíxols, hi va escriure sempre. Però de les seves geografies Vallverdú també n'ha rebut: aquest any ha servit perquè tingui el reconeixement de tots els pobles i ciutats on ha viscut: Fill Predilecte de Lleida i Adoptiu de Sant Martí de Maldà, Sant Feliu de Guíxols, Puiggròs, les Borges Blanques, l'Espluga de Francolí i Balaguer. A més a més de la medalla del centenari que li lliurà el president Pere Aragonès el dia de l'aniversari, el 9 de juliol, en el marc de l'acte central a Palau de la Generalitat.

Tots els seus llibres publicats ens han fet dir que plenitud d'obra i vitalitat de persona s'han conjuminat feliçment en l'avinentsa de l'Any Josep Vallverdú amb motiu d'aquest seu centenari. I aquesta feliç síntesi és la que l'ha fet tan diferent com especial, aquest Any Josep Vallverdú, sobretot perquè també en dissenyar-lo i en preparar-lo l'homenatjat ha participat en totes les decisions, ha treballat en els continguts de les exposicions, en les programacions de simpòsiums i jornades i en l'agenda d'actes, que creixia imparable a mesura que l'Any avançava. I creixia, sobretot, per una raó fonamental: perquè el conjunt d'obra de Vallverdú abasta el trànsit vital d'un lector, de la infantesa i la joventut i fins a la maduresa. I això es troba en pocs escriptors.

També és cert que tanta participació de l'homenatjat es deu a l'actitud d'aquell Vallverdú sempre tan poc volgudament donat a la sorpresa i amb la voluntat que aquest seu Any hagi servit, sobretot, per endreçar la posteritat: un dels objectius que ens plantejàvem en preparar-lo, aquest Centenari. I què vol dir endreçar la posteritat? Doncs aconseguir que Vallverdú hagi estat tan justament homenatjat com prou degudament conegut. De fet, ja a *Indíbil i la boira* escriu: «dono gràcies —relatives— al cel perquè no m'ha exornat el front amb una corona de llorer immarcescible ni fet de mi aquell autor consagrat, inatacable. I a la crítica, perquè s'ha ocupat tan poc dels meus papers. Tot això fa estar sempre en un pla actiu, alerta i augmenta la pròpia fluència vital».

Aconseguir, doncs, que aquest Vallverdú tan transversal sigui degudament conegut ha estat el trajecte d'aquest Centenari, l'objectiu fonamental del qual no ha estat només de festejar, que també, aquests 100 d'anys d'un dels escriptors que més s'ha escarrassat a exercir d'*homme de lettres* en els més diversos àmbits, sinó, sobretot, assentar els títols que s'han de mantenir vius en els catàlegs editorials, que siguin un referent per a lectors i crítics i que l'agafin els traductors, perquè

Vallverdú, a més a més de dotar el topònim «Ponent» de valor identitari, ha sabut relligar els seus llocs amb un ampli univers transfronterer de la imaginació i la fantasia.

Però perquè tot això passi, perquè Vallverdú es mantingui viu en els catàlegs editorials, se n'ocupa la crítica i sigui llegit, cal que es compleixi l'altre dels objectius que ens havíem plantejat: que sigui motiu d'estudi acadèmic, perquè pugui trobar-se, com diu el poeta de Sarrià, «al bat del temps, prop de tothom, en llunyedat de segles». I aquest ha estat també un objectiu principal d'aquest Any Vallverdú, perquè d'aquests tres-cents cinc llibres que ha publicat és evident que no quedaran tots en les reedicions i noves edicions dels catàlegs editorials, però en l'horitzó hi hem de trobar aquells títols que el fan etern. De *Rovelló*, *Roc drapaire*, *El venedor de peixos* i *Indíbil i la boira*, el primer dels seus llibres personals, fins als quatre volums d'una de les autobiografies més interessants en llengua catalana, *Desmudat i a les golfes* (anys trenta), *Vagó de tercera* (anys quaranta), *Garbinada i Ponent* (anys cinquanta i seixanta) i *Mosaic de tardor* (dels anys setanta fins al 2022). Quan Vallverdú parla ell i parla d'ell, parla sempre del país. Llengua i país, en tota l'evolució dels contextos socials i polítics que en cada moment li ha tocat de viure han estat, alhora, els motius pels quals Vallverdú ha tingut sempre la necessitat d'explicar-se: encara avui, des de la publicació de *La llengua viscuda*, passant per *Lleida, problema i realitat*, *Proses de Ponent* i, amb Ton Sirera, *Els rius de Lleida* i *Catalunya visió*. Per això el Simposi organitzat conjuntament per la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut d'Estudis Catalans i la Universitat de Lleida presenta línies noves d'estudi.

Paral·lelament a la participació en tots els actes organitzats, Josep Vallverdú no ha deixat d'escriure. Porten peu editorial de l'Any del Centenari el quart volum de l'autobiografia, *Mosaic de tardor* (d'Editorial Proa), *La llengua viscuda* (Editorial 3i4), *Potser sí* (d'Edicions La Musca) i *Aragalls* (Pagès editors) i amb motiu d'aquesta cent anys, al costat de la Biblioteca Vallverdú de La Galera, que aplega en 14 volums l'obra juvenil, Pagès editors ha creat la Biblioteca Poètica Josep Vallverdú, amb tots els set llibres de poesia, més la reedició facsímil de *Poemes de gos*. L'editorial Fonoll, ha publicat, també amb motiu del Centenari, una nova edició de *Proses de Ponent*. I amb *El captaire*, una novel·la negra, Vallverdú s'estrena en el gènere en segell d'editorial Salòria. Ha estat potser el Vallverdú poeta el que ha descobert el lector al llarg de tot l'Any pels molts de recitals que han presentat companyies com Cassigalls, produccions com «Versos de boira i aigua» d'Anton Not i Heura Gaya o els poemes musicats de Jordi Montañez, però si hi ha hagut una sorpresa de la qual tothom s'ha fet ressò ha estat la participació de Josep Vallverdú rapejant a la Setmana del Llibre en Català. I ha estat també la descoberta d'un escriptor i d'un home que tot al llarg de la seva vida per a la llengua, per a la literatura, per als lectors i per al país, no ha tingut mai un no.

Més de setanta entrevistes, articles, conferències, exposicions, un programa d'*Il·luminats* per a TV3 i un documental que recorre vida ens fan assegurar que hem aconseguit que l'obra de Josep Vallverdú, en tota la seva diversitat de gèneres, s'hagi anat esporgant de desconeixement. I aquest diria que ha estat el gran mèrit de l'Any del Centenari, per bé que el balanç de tot el que hem fet ens el donarà el temps, perquè com expressa el poeta, tot muda i tot roman.

Carme VIDALHUGUET
Comissària

Commemoració del vint-i-cinquè aniversari del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (CUSC) de la Universitat de Barcelona. — L'any 2023 vam celebrar els vint-i-cinc anys de vida del CUSC, un intent de propulsar un centre de recerca interdisciplinari en què s'apleguessin investigadors tant de les ciències del llenguatge com de les ciències socials. En in-